

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti a Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3., večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. —
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26.
CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190
Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Dr. Marinković o delu Društva narodov

Kaj je z evropsko unijo? — Finančna podpora napadeni državi — Stališče naše države do narodnih manjšin

Beograd, 7. oktobra. »Politika« objavlja izjave zunanjega ministra dr. Marinkovića, ki jih je podal njenemu dopisniku na povratku iz Zeneve o delu Društva narodov. Minister dr. Marinković je med drugim izjavil:

Da se more pravilno preneniti delo letošnjega zasedanja skupščine Društva narodov, je treba upoštevati, da se je vršilo v razmeroma neugodnih okoliščinah zaradi težkega gospodarskega položaja in precej negotovih političnih razmer, ki so napovedovale razmeroma neprijetne možnosti vpliva na skupščino samo, kakor tudi na njeno delo. V takih okoliščinah je vendar rodila dobre uspehe. Da ne govorim o nešteti nepolitičnih vprašanjih, so bili br. z dvoma doseženi rezultati v težavnih političnih vprašanjih, ki so bila postavljena, kakor je bilo n. pr. vprašanje evropske unije, sproženo od francoskega zunanjega ministra Brianda, postavljeno na dnevni red pred Društvo narodov. Kdor pozna mehanizem Društva narodov in njegove delovne metode, mu je jasno, da se vprašanje evropske unije ne bo več odstavilo z dnevn-

nega reda do njegove definitivne rešitve. Kdor realno presoja zadevo, ni mogel za sedaj več pričakovati. Vprašanje evropske unije je tako ogromno, da se ni moglo pričakovati, da bi ga rešilo eno samo zasedanje Društva narodov.

Izdelana je bila tudi konvencija o finančni pomoči napadeni — proti do- ločbam pakta — in z vojno ogroženi državi. Ta konvencija je bila podpisana od večine držav, med katerimi je bila tudi naša.

Imeli smo končno tudi dolgo debato o manjšinah. Tudi to je bilo dobro. Zna- no je, da se je pri tem vprašanju stre- melo za tem, da se ustvarijo nespora- zumi in da se pod pretvezo zaščite manjšin povečajo obveznosti držav, ki so podpisale razne pogodbe in koncen- cije o manjšinah. V gotovih krogih iz- ven Društva narodov so računali, da se bo ta zadeva izkoristila za propa- gando proti tem državam. Debata pa je med tem pokazala, da o tem ne mo- re biti govora.

O kakih novih jamstvih za zaščito manjšin more biti govora samo tedaj,

ko bodo pristale velesile, da veljajo to- zedevne določbe za vse države člane- ce Društva narodov ali vsaj za vse evropske države. Mi smo bili vedno za zaščito manjšin in za to je najboljši do- kaz dejstvo, da dajemo danes našim manjšinam več, nego smo dolžni po kon- venciji. Izjavili smo na skupščini Dru- štva narodov, da smo pripravljeni vsak čas pristopiti k izdelavi manjšinskega statuta v najliberalnejšem duhu, ako bo veljal za vse države in vse manjšine.

Končno je treba omeniti, da noben neuspeh niti dovršeno dejstvo, ako ni- so bile izvršene izpremembe pakta Društva narodov, ki bi se imel spravi- ti v sklad s Kelloggovim paktom. Pri pro- učevanju teh izprememb je bilo brez- dvomno ugotovljeno, da je treba to za- devo še proučiti, da se ne kršijo že prej sprejeti sklepi in obstoječa jamstva mi- ru. V ostalem zadeva ni bila nuja, ker ta dva pakta nista v kakšni disharmo- niji, kajti gotovo ne bi podpisalo toliko držav članic Društva narodov Kellog- govega pakta, ako bi se ne skladal s paktom Društva narodov.

Preiskava o katastrofi „R 101“

Vzrok nesreče pokvarjeno krmilo — Žrtve še niso identificirali — Pokopane bodo v skupni grobnici

Pariz, 7. oktobra. Preiskava o vzrokih katastrofe angleškega zrakoplova »R 101«, ki jo vodi angleški in francoski strokov- najki, se intenzivno nadaljuje in bo traja- la po vsej priliki še več dni. Današnji »Ex- celsior« poroča, da bo v dveh ali treh dneh objavljeno prvo poročilo angleško - fran- cosko preiskovalne komisije. Angleški in francoski strokovnjaki so soglasno mnenja, da je povzročil katastrofo najbrže zlom ni- žinskega krmila. Zaradi dežja je bil zrakop- plovo zelo težak in ga je kritičnem trenutku, ko ga je veter pritisnil k tlom, ni bilo mo- goče več uravnati in spraviti v višino. Vse to pa je seveda samo domneva, ker se iz ostankov zrakoplova ne da posneti, v kol- ko se je krmilo zlomilo že pred eksplo- zijo.

Kljub vsestranskemu prizadevanju doslej še vedno niso mogli ugotoviti identitete vseh žrtev. Večina trupel, ki so jih našli iz obilja plamena, bo ostala neidentificir- ana. Zaradi tega je angleška vlada sklepi- la, da bodo žrtve katastrofe pokopane v skupnem grobu. Ministrstvo za zrakoplov- stvo je že prosilo rodbine za tozadevne do- voljenje. Pokopali jih bodo v bližini leta- lišča v Cardingtonu, kjer bo tudi nad skupnim grobom postavljen monumental- en spomenik. Vse priprave za prevoz krst iz Francije v Anglijo so že izvršene. Do Bou- lona bodo krste prepeljali s posebnim vla- kom s častno stražo francoske armade, od Boulona v Dover pa bodo prepeljane na krovu dveh angleških rušilcev. Pogreb se bo vršil na državne stroške. V Londonu se bo vršila javna služba božja, ki jo bo opravi- l londonski nadškof. Angleški kralj in ministrski predsednik Macdonald dobivata vsak dan neštivilne sožalne brzojavke iz vsega sveta. Med drugimi so izrazili soža- lje kralji in kraljice Belgije, Danske, Itali- je, Švedske in Norveške.

Rim, 7. oktobra. Italijanski tisk se ob- širno bavi z katastrofo angleškega zrakop- plova »R 101« in predvsem povdarja, da je ta katastrofa nov dokaz, da so zrakoplovi mnogo manj zanesljivi in uporabni kakor pa letala. Italija je že po katastrofi, ki jo je doživel general Nobile, prišla do tega prepričanja, ter je zato opustila nadaljno gradnjo zrakoplovov.

Finančni škandal v Parizu

Milijardna goljufija s ponarejenimi delnicami — Pred senzacionalni mi aretacijami

Pariz, 7. oktobra. Finančni oddelek dr- žavnega pravdnštva je odkril nov velik finančni škandal, ki je zbudil ogromno po- zornost v vseh francoskih krogih. Gre namreč za milijardno goljufijo s ponare- jenimi delnicami neke večje delniške družbe, v kateri je več uglednih oseb iz francoskih finančnih krogov, ki pa za to goljufijo niti niso vedele. Goljufijo je in- sceniral neki inozemec, ki so ga oblasti že aretirale, čigar ime pa čuvajo zaenkrat še

v tajnosti. Goljufija je obstojala v tem, da so ponaredili večje število delnic te druž- be ter jih stavili za visoke zneske pri raz- nih francoskih velebankah, ki glede na ugled dotične firme niso imele nikakih po- mislekov. Po dosedanjih ugotovitvah so goljufi na ta način oškodovali banke za nad 2 milijardi frankov, zdi se pa, da bo celotna škoda še mnogo večja. Preiskava se mrzlično nadaljuje ter pričakujejo v kratkem več senzacionalnih aretacij.

Revolucija v Braziliji

Pred izbruhom državljanske vojne — Uporniki imajo 40.000 dobro oboroženih mož — Zatvoritev bank

Newyork, 7. okt. Kakor poročajo, so braziljski uporniki v državi Rio Grande do Sul mobilizirali vse moške od 21. do 35. leta, ker hočejo korakati proti mestu Sao Paulo na severu. Zasegli so tudi veliko šte- vilo železniških strojev in vagonov za pre- voz črt. Kakor poroča list »Riverex« na bra- ziljsko urugvajski meji, je izbruhnil tudi v državi S. Catarina revolucijski pokret. Uporniki kolkajo proti prestolnici. Kakor izjavljajo, se je trenutno uprlo najmanj 7 držav. Zvezna vlada, ki je proglasila ob- sedno stanje, priznava, da se je del mor- narice pridružil upornikom.

Buenos Aires, 7. okt. V Braziliji se je položaj tako poslabšal, da je treba raču- nati z izbruhom državljanske vojne. Po poročilu iz Montevidea so uporniki po ostrem boju zasedli mesto Porto Alegre, pri čemer je bilo na obeh straneh okoli 200 mrtih, več tisoč vojakov pa je bilo ran- jeni. Uporniki so odklonili mirovno po- mudbo vlade ter nameravajo vkorakati v severne pokrajine.

Newyork, 7. oktobra. Po zadnjih ve- steh iz Montevidea braziljska vojna mor- narica ni hotela nastopiti proti upornikom. Vse uporniške akcije vodi general Sousa. Uporniški oddelki so zasedli mesta Rio Grande de Sul, Pernambuco in Pa- rahiyo. Zavezna vlada je poslala na jug več vojnih ladij, da blokirajo tamonjše luke in preprečijo dovoz orožja upornikom.

cionarno gibanje je naperjeno proti pred- sedniku Prestesu, ki ga dolže, da je pod- piral odstopeniškega predsednika Luiza.

Newyork, 7. oktobra. Braziljska vlada je odredila zatvoritev braziljskih bank za nedoločen čas, da prepreči spekulacije z devizami. Iz Rio de Janeira poročajo, da je bilo proglašeno v vsej Braziliji obsedno stanje do 31. decembra. Po neuradnih po- ročilih se je včeraj uprla posadka mesta in zaprla častnike in generale. Ponoči je prišlo do krvave borbe med uporno garni- zijo, ki je zasedla del mesta, in policijo, ki je ostala zvesta zvezni vladi. Upornikom so se pridružile države Santa Catarina, Pi- ahuy, Rio Grande del Norte in Papahyba. Uporniki se pripravljajo na napad na San Paulo.

Vodja upornikov de Cunha je izjavil, da ima na razpolago 40.000 dobro obro- ženih mož, ki se jim pridružujejo vedno v večji meri vladne čete.

Za borbo proti revolucionarjem je zahtevala vlada 10 milijonov pesov kredita. Položaj bi se zelo poslabšal, če bi se pridružili upornikom demokrati iz San Pa- ula. Zvezna vlada je poslala na jug več vojnih ladij, da blokirajo tamonjše luke in preprečijo dovoz orožja upornikom.

Temeljita regulacija Mure

Varaždin, 7. okt. Po dveh letih so bi- la sedaj zaključena dela na preložitvi stru- ge reke Mure pri Podturnu v Medjimurju. Po svoji stari strugi je namreč Mura stalno oglašala nekatera kmečka naselja ter pred dvema letoma odnesla pri poplavi okrog 30 hiš.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.765, Berlin 13.435, Bruselj 7.8752, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.95 do 797.95 ((796.45), London 274.30, New- york 56.24—56.44 (56.34), Pariz 221.62, Praga, 166.77—167.57 (167.17), Trst 294.45 do 296.45 (295.45).

INOZEMSKÉ BORZE.
Curih: Beograd 9.12875, Pariz 20.225, London 25.08, Newyork 515.0625, Bruselj 71.86, Milan 26.9725, Madrid 53.25, Amster- dam 207.725, Berlin 122.57, Dunaj 72.675, Sofija 3.7325, Praga 15.29, Varšava 57.75, Budimpešta 90.30, Bukarešta 3.06

Zatiranje slovenskih podjetij v Italiji

Zatvarjanje slovenskih trgovin in obratov v Julijski pokrajini se si- stematično nadaljuje

Praga, 7. oktobra. Listi poročajo iz Trsta, da so fašistične oblasti začele v zadnjem času sistematično zapirati v vsej Julijski Krajini slovenske in hrva- vske trgovine, gostilne in obrtniške delavnice. Svoje ukrepe utemeljujejo s tem, da lastniki zaprtih obratov niso hoteli plačevati davkov. Zato so faši- stični organi obenem konfiscirali tudi blago, ki so ga našli v trgovinah in dru- gih obratovaleh. Listi pristavljajo, da je trditve o neplačanih davkih samo

prazen izgovor in da gre za novo na- silje, s katerim naj se uničijo še zadnja jugoslovenska gospodarska podjetja. Med drugimi je bil zaprt tudi znani slovenski hotel »Patria« v Postojni (očividno gre za hotel Paternost, ker slovenskega hotela Patria v Postojni ni. Op. ur.) Zatvoritev je vzbudila ne- voljo tudi med italijanskimi uradniki, ki so imeli v hotelu boljšo in cenejšo hrano kakor v italijanskih gostilnah.

Seja VZS

Beograd, 7. oktobra. Na včerajšnji seji vrhovnega zakonodavnega sveta sta bila v razpravi zakonska načrta o pobijanju malarije in o zdravniških specialistih za zobne in ustne bolezni ter o zobotehnikih. Oba zakonska načrta sta bila odobrena. Prihodnja seja je sklicana za danes ob 4. popoldne z dnevnim redom: 1. zakonski predlog o teološkem institutu, 2. zakonski predlog o dopolnitvi zakona o ureditvi zemljiških knjig, 3. zakonski predlog o ureditvi kontrolnega merjenja dragocenih kovin, 4. zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih, 5. za- kon o ukinitvi najemniškega davka, 6. za- kon o zdravniških. Za sejo, ki bo v četrtek, je na dnevnem redu tudi zakonski načrt o upravnem postopku.

Papež in poroka kralja Borisa

Rim, 7. oktobra. AA. Rimski radio razglasa: »Osservatore romano« priobčuje uradni komunikate o tem, da dispenzo do- voljenje za cerkveni zakon med bolgar- skim kraljem Borisem in princeso Gio- vanna še ni bilo naproseno in ne dovolje- no. Dispenzo dovoljenje predpostavlja dolgo proceduro, ki uradno še ni bilo otvoreno.

Nazvleč temu pa smatra italijanski na- rod v zvezi z očetovskim brzojavom, ki je z njim odgovoril papež na sporočilo kralja o zaroki, da odstranja papeževa brzojavka vsako zlohotno interpretacijo jasne in enostavne komunikacije vati- kanskega lista »Osservatore romano«.

Boncour o vojni nevarnosti

Pariz, 7. oktobra. Predsednik zunanje- ga odbora francoske zbornice Paul Bounco- ur, ki pripada zmerni socialistični parla- mentarni frakciji, objavlja v »Journal« daljši članek o varnostnem in razorožitve- nem problemu ter naglašja med drugim:

Jamstva za mednarodno varnost so do- slej popolnoma nezadostne. Oboroževalno tekmovalstvo, ki se vrši ne samo med vsemi evropskimi, marveč sploh med vsemi drža- vami na svetu, vodi neizogibno v novo voj- no. Po njegovem mnenju bi se morala po- gajanja za izpolnitev mednarodne varno- sti in za razorožitev vršiti v okviru skup- ne konference, ki bi jo bilo treba sklicati čimprej. Zaenkrat Francija pod nobenim pogojem ne more pristati na znižanje svoje oborožitve, dokler ne bo dobila novih jam- stev za svojo varnost.

Francoski vojni minister o razorožitvi

Barleduc, 7. oktobra. AA. Francoski vo- jni minister Maginot je imel ob odkritju spomenika padlim vojakom francoske gar- de govor, v katerem je dejal, da je var- nost pogoj za razorožitev. Prav tako je minister Painleve pri otvoritvi obrtne so- le v Pavillyju naglašal napore francoske vla- de za politiko praktičnega sporazuma med narodi ter pohvalil francosko delegacijo na zasedanju Društva narodov v Zenevi, čes, da je glede na varnost in razorožitev zavzela pravilno stališče.

Demisija rumunske vlade

Zakaj je Maniu podal ostavko — Komunikate rumunskega poslanstva Ozadje vladne krize

Beograd, 7. oktobra. Rumunsko posla- ništvo je snoči izdalo o vladni krizi v Ru- muniji naslednje službeno obvestilo:

Danes ob 3. popoldne je Nj. Vel. kralj Karol sprejel v Sinaj v avdienci ministri- skega predsednika Manija. Pri tej priliki je g. Maniu izročil kralju ostavko celo- skupne vlade. Ostavko motivira g. Maniu z zdravstvenimi razlogi. Znano je, da so zdravniki g. Maniu že davno nasvetovali popolni odmor, vendar pa tega ni upošte- val, dokler ga niso k temu koraku prisilili zdravstveni razlogi. Nj. Vel. kralj je na- vedene razloge upošteval in sprejel ostav- ko. Do sestave nove vlade bo vlada g. Ma- nia še nadalje vodila državne posle. Kri- za vlade bo rešena v par dneh. Ze jutri se bodo pričele konzultacije v Sinaji. Konzul- tirani bodo predstavniki legislative, parla- menta in senata, ter predstavniki posa- meznih političnih strank. G. Maniu je predlagal ob izročitvi svoje ostavke za svojega naslednika g. Mihalaka. Ta vlada bi se opirala v parlamentu na dosedanja vladno večino. G. Mihalake je za juri pozvan v avdienco in mu bo bržkone že jutri poverjen mandat za sestavo vlade. Ministri, ki se mude v inozemstvu, so bili o ostavki vlade brzojavno obveščeni ter so že na potu v Bukarešto.

Bukarešta, 7. oktobra. V političnih kro- gih je vladala zadnje dni velika nervo- znost. O zadnji avdienci ministrskega predsednika Manija pri kralju Karolu se doznajajo naslednje zanimive podro- bnosti:

Kralj je hotel pristati na podaljšanje parlamentarnih počitnic do 15. novembra, ako bi Maniu pregovoril notranjega mini- stra Vajdo Vojvoda in trgovinskega mini- stra Madgeara, da podasta ostavko. Oba ministra sta padla v nemilost, ker vladna stranka sama ni hotela delati z Vajdom Vojvodom in Madgearom, ki je bil izpo- stavljen zelo težkim napadom zaradi afere z angleško trdko Stuart. Kralj je izjavil, da noče več trpeti notranjih pretresljavev v vladni stranki in je zato pozval Mania, naj čimprej reši notranjo krizo v stranki. Neposredni povod tej krizi je bila borba, ki je nastala med trgovinskim ministrom Madgearom in prometnim ministrom Ma- nulescom. Razen tega je tisk silno napad- al notranjega ministra Vajda Vojvoda, čes, da je kriv prelivanja krvi v Lupineju in velikega protisemitskega pokreta. Raz- voj vladne krize se pričakuje z največjim zanimanjem.

Pilsudski kandidira v Sejm

Objava kandidatne liste poljskega vladnega bloka — Številne areta- cije v vzhodni Galiciji

Varšava, 7. oktobra. Včeraj objavljena kandidatna lista vladnega bloka je bila prava senzacija dneva. Listi načeljuje mar- šal Pilsudski, naslednja mesta pa so za- sedli vsi ministri sedanje vlade ter vodi- telji vladnega bloka. V teh okolištinah se bodo bodoče volitve vršile v znamenju ple- biscita za Pilsudskega ali proti. Vrhovni strankni svet radikalne kmetijske stranke je sklenil danes preklicati volilni dogovor z ostalimi opozicijskimi strankami ter erta- ti svoje kandidate opozicijske liste. Stran- kim svet priporoča v proglašu kmetiskim

vollicem, naj podpirajo vlado Pilsudskega. Varšava, 7. oktobra. Včeraj ponoči je izvedla policija v nekaterih krajih vzhod- ne Galicije hišne preiskave, pri katerih je našla in zaplenila v 60 stanovanjih orožje in municijo. 63 oseb je bilo aretiranih.

Pogozdovanje v Južni Srbiji

Beograd, 7. oktobra. Ministrstvo šum in rudnikov se je odločilo, da pogozdi 300 hektarov v Južni Srbiji. V ministrstvu iz- delujejo sedaj načrte o tem pogozdovanju, ki bo izvršeno v teku petih let.

Službeni adresar naše trgovine

Naša trgovska politika — Samo industrijskih izdelkov uvažamo za 5 in pol milijarde Din na leto

Ljubljana, 7. oktobra.

V trgovinsko - političnem oziru je letošnje leto zelo odločilno. Videti je, da smo v trgovski politiki naše države dospeli na križpotje, kjer se bo morala tudi naša država odločiti, da svojo dosedanje liberalno politiko pod pritiskom politike drugih držav zamenja s politiko intenzivnejše zaštite domačega dela. Konferenca o carinskem premirju, ki se je vršila spomladi v Ženevi, je jasno odkrila karte bodočih namer in ciljev carinske politike industrijskih držav. Ta perspektiva je za nas kot agrarno državo skrajno neugodna in nalaga tudi nam potrebo, da se glede industrijskih izdelkov polagoma, a vedno bolj osamosvojimo od inozemstva. Danes znaša uvoz industrijskih finalnih produktov v našo državo še vedno 71% celokupnega uvoza ali 5 in pol milijarde dinarjev po vrednosti. Cela vrsta surovin se iz naše države izvažajo na predelavo v inozemstvo, od koder jih dobivamo v predelanih stanju nazaj. Naša država ne more ostati sprčo vedno bolj kompliciranih mednarodnih odnosov trajno v toliki meri odvisna od inozemstva. Zato je potrebno, da se ustvarjajo nove možnosti dela v zemlji, da bi mogli vsaj domače surovine za domačo potrebo predelovati doma. To uvidevajo že širši krogi vseh slojev prebivalstva.

Cisto naravno je tudi, da je po ponesrečeni ženevski konferenci prišlo do novih interesnih grupacij v Evropi in do agrarne zemlje vzhodne Evrope pričele iskati nove baze za zaščito svojih vitalnih interesov. Stopile so v stik na konferenci v Varšavi, da se posvetujejo o možnosti sodelovanja in zaštite proti razvratu, ki ga področje važni, je omeniti uveljavljanje ližiških in proti agrarno zaščitni politiki industrijskih držav.

V kratkem se prično izvajati zaključki sinajske, bukareške in varšavske konference, ki postanejo lahko važni mejniki v naši trgovski politiki.

V nizu mednarodnih sporazumov, ki so bili nedavno uzakonomljeni in ki so za naše področje važni, je omeniti uveljavljanje likvidacijskih sporazumov in trgovske pogodbe z Madžarsko ter sporazuma o obmejnem prometu in vzdrževanju prometnih objektov na meji, ki pridejo posebno za Prekmurje praktično v poštev.

Z Rumunijo, ki nam je bila s 1. marcem odpovedala trgovsko pogodbo, je bil 4. avgusta sklenjen začasni sporazum, ki velja do konca tekočega leta. Na podlagi tega sporazuma se ima skleniti definitivna trgovska pogodba, ki naj bi omogočila čim tesnejše gospodarsko sodelovanje obeh

držav, ki bi po nekkih izjavah lahko vodila pozneje celo do carinske unije. Smatramo, da bi bilo preuranjeno že danes iznašati kritiko take namere v kolikor in ako ona resno obstoji, ker bodo pogajanja za definitivno trgovsko pogodbo sama pokazala, v koliko je dana možnost za zblizanje in gospodarsko sodelovanje obeh držav in v kakšni smeri obstoji istovetnost in sporodnost gospodarskih interesov naše države in Rumunije.

Po dolgotrajnih pogajanjih je bil sklenjen in uveljavljen sporazum z Bolgarijo dne 24. februarja, ki bo morda, ako se bo v praksi obnesel, v kratkem omogočil sklenitev že dolgo potrebne trgovinske pogodbe z Bolgarijo. Za Bolgarijo je vladal v eksportnih krogih naše industrije že v prvih povojnih letih velik interes za izvoz železa in železnih izdelkov, papirja in tekstilnega blaga, umetnega gnojila in kemikalij, vendar nam je brezpogodbno stanje zelo otežkočevalo konkurenco z drugimi državami, s katerimi je Bolgarska že davno sklenila trgovinske pogodbe. Tako je prišlo končno do tega, da znaša naš delež na bolgarski zunanji trgovini, čeprav imamo z njo na 500 km skupne meje, pri izvozu le 0,3%, pri uvozu pa 0,60%, dočim participira na primer Čehoslovaška na uvozu v Bolgarijo z 10,7%.

Končno je omeniti, da je bila uveljavljena uporaba minimalnih carin tudi z združenimi republikami Brazilije, ki je za našo kolonijalno trgovino velikega pomena. S tem je bil napravljen prvi korak, da pridemo tudi z južno - ameriškimi državami, v katerih so velike kolonije naših izseljencev in skaterimi se vedno bolj razvijajo poslovne zveze, končno do pogodbenega stanja. Ugodnost minimalnih carin smo si zagotovili tudi v posebnem sporazumu z Egiptom, kar je toliko važnejše, ker je tam stopila letos nova carinska tarifa v veljavo.

Za nadaljni razvoj naše zunanje trgovine bo propagandno in informativno delovanje zbornice TOI nedvomno v znatni meri dopolnjeval letos aktivirani Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Že v dosedanjem delu in v vseh publikacijah posveča zavod organizatornim in strokovnim vprašanjem naše eksportne trgovine sadja, hmelja, suhih gob, jalcit, posebno pažljivo in se trudi navezati čimveč direktnih stikov med našimi producenti in direktnimi odjemalci v inozemstvu. Zavod namerava še letos s sodelovanjem zbornice izdati prvi službeni adresar za izvozno in uvozno trgovino, industrijo, denarstvo in pomožne panoge trgovine. Pomanjkanje adresarja se je mnogokrat neprijetno občutilo.

in izgubljati dragoceni čas, pa ne po krivdi osobja, ki ga je za takšen promet odločno premalo.

Zato: Druge lokale in več osobja!
Eden za mnoge.

Čudno razširjenje bolnice

Radi velikega navala bolnikov v ljubljansko bolnico, ki je vsako leto večji, je postala bolnica pretresna in v mnogih primerih se morajo zadržati bolniki, ker ni prostora, zgodi se pa tudi, da morata kar dva bolnika ležati v eni postelji. Zato je nujno potrebno, da se bolnica razširi.

Projektiran je nov paviljon, ki bi stal tik vhoda. Toda ta paviljon ne bo namenjen bolnikom, temveč bodo v njem baje prodajali tobačne izdelke tako, da bodo imeli bolniki lepšo priliko nabaviti si to preprosto dobroto. Menimo, da so novi paviljoni v prvi vrsti potrebni za bolnike, ne pa za trafike, katerih je v najbližji okolici bolnice več kot preveč, in da sploh ne spadajo trafike v bolnico. Tudi v največjih bolnicah sveta nimajo trafik, da nimajo bolniki nepotrebne priliko se gati po nekotinu, ki okrevanje ovira.

Več opazovalcev.

— Svojevrstni rekordi. Ljubljana v zadnjem času v marsikaterem pogledu precej napreduje, — tako se vsaj sliši od raznih strani. Slišimo pa tudi večkrat pritožbe stanovalcev raznih delov mesta proti nočnemu razgrajanju od alkohola podivjanih elementov. Tako sta se nedavno okoli polnoči zabavala po Šmartinski cesti dva približno 20 let stara pobalina v družbi žensk tako divje, da sta zbudila mnoge mirno speče stranke. Ljubljana ima še vedno prednost glede teh svojevrstnih rekordov. Ponovno prosimo policijsko upravo, naj poskrbi za nočni mir. Nekaj eksperimentalnih kazni bi gotovo rešilo mesto te sramote. — H. B.

— Asfaltni hodnik in žabjak. Vsa čast mestni občini, ki skrbi za olepšavo mesta. Sčasoma je tudi žabjak prišel na vrsto. Nastane pa sedaj vprašanje, ki bi se dalo tudi rešiti. Ali sega žabjak samo do Hrenove ulice? Ali je od tod zaplankan svet? Podaljšek žabjaka in Zvonarska ulica sta menda najbolj zanemarljivi v vsem mestu. To se čuti že jeseni ob deževnem vremenu, da o zimskem ne govorim. Koliko voz, delavcev in drugih ljudi hodi tod mimo! Ta nedostatek se pa lahko odpravi s tem, da se v gotovem razdobju primerno nasipa, če ne že napravi skromen hodnik. Gospodje, odpravite se ta nedostatek!

Stanovalci žabjaka.

Operna otvoritvena predstava

Borodin: Knez Igor

Sobotna premiera ruske opere v štirih slikah s prologom »Knez Igor« je bila v vsakem pogledu velik uspeh. Dekoracije po načrtih V. Uljaniševa (izvršene v gledališkem slikarskem ateljeju po V. Skružnem), kostimi takisto po načrtih Uljaniševa (izvršeni v gledališki krojačnici pod vodstvom J. Polaka), veliki polovski plesi v II. dej., izvajani po baletnem mojstru Golovinu, Moharjevi in pomnoženem baletnem zboru, režija R. Primožiča in vrhovno vodstvo nad vsemi sodelujočimi po dirigentu S. Stritofu: vse je bilo odlično ter je želo navdušeno priznanje.

Dobili smo reprezentativno operno predstavo, ki jo po njeni glasbeni ceni, zanimivosti in pristno slovanskem značaju ter po njeni opremi in izvrstni izvedbi smelo uvrščamo med viške, ki jih je dosegla naša opera.

Neomejeno priznanje gre zlasti dirigentu Stritofu, ki je opero tako vzorno pripravil v orkestralnem in pevskem oziru ter režiserju R. Primožiču, ki je v dejanju dokazal, da zna razgibati mase v dramatično živo sodelovanje. Že dolgo nista zbor z vsemi komparzi tako resnično igrala ter niti eno mrtvo točko med ansambлом na odru. Od nastopa v »Faustu« ni naš balet še nikoli nastopil v tako veliki in dovršeni formi, tako da so polovski plesi izvali vesplošno navdušenje.

Ali je umestno, da je dirigent uverturo uvrstil šele po prologu, je stvar naziranja; vsekakor jo je izvajal s pomnoženimi godbeniki z močnim temperamentom in žel zanj toplo odobravanje. Gotovo pa je, da so se prve tri slike na odru in pod odrom posreile najbolj učinkovito. Da se izpušča III. dejanje, je obžalovali, ker ostane ta beg Igorjev ter usoda Vladimirja in Končakovne nepojasnjena. Besedilo je najhujše stran opere; ne le da s svojim začetkom in s figurami sviračev postopaje zelo spominja na Borisa Godunova, je dejanje sploh malo dramatično.

Tem krasnejša je glasba in petje, tako narodna, sveža, obenem razumljiva in prijetna. Posebno so impozantni zbori, v pevskem oziru pa je zlasti 2. slika I. dej. čudovito lepa; izvrsten je duet v IV. dej. med Jaroslavo in Igorjem, prelep samospev Jaroslave in istem, IV. dej. vsekakor ima Igor zelo lepa mesta, Končakova imenitno, glasovno izredno pestro in težko orientalsko pesem, Vladimir nežno lirčno arijo in efektan duet s Končakovo, prav zanimivo pa se tu pevski uveljavljata komična svirača. Vobče ima opera četo vrsto pevskih točk, ki prijemljejo za dušo in se vtiskajo v spomin.

Naslovno partijo je pel R. Primožič zelo prijetno in igralski z nobeno umirjenostjo; izvrstna je Thierry Kavčnikova v veliki partiji Jaroslave, prav dober razumevalec Jaroslavič, ki ga podaja Janek, imeniten tip je postavil Ru m p e l s h a n o m Končakom, prav lepo je opravila Končakovo Kogojeva, za zabavo pa sta poskrbela D. Zupan in Kovač kot prebrisana potepuha, dasi mestoma pretiravata. Konec I. slike je vsekakor v drastični omiliti. Žela sta pri publiki seveda prav

poseben uspeh, saj sta v svoji komiki resnično močna. Več o kreacijah solistov po repizi.

Veliko priznanje gre zboroma in baletu, ker sta bila ves večer odlična.

Predstava vobče ni imela značaja provincialnosti, nego kreacije resne velike opere ter smo zato nanjo lahko ponosni. Žal, da je bil poset prav slab, prisotna publika pa večinoma naravnost ljubljansko črna in puščobna kot jesenski meglen dan. Kar obžalujem. Po večjih mestih je občinstvo neprimerno hvaležnejše. O tem sem se ponovno uveril v Pragi in na Dunaju....

Fr. G.

Kako surova je realnost

Ravnatelj Pavel Golia o jutrišnji premieri »Mladoletje«

Ljubljana, 7. oktobra.

Od vseh dramatskih del Leonida Andreeva sega »Mladoletje« (»Dni našej žizni«) najbolj do srca. Zato pristojevalo, da bi se izšlo iz ljubljanske do človeka in iz spoznanja tuborne resničnosti naših dni, med najkrajše in najbolj trajne tvorbe stvariteljskega duha tega velikega ruskega umetnika. V naši notranjosti vzbudi strune, ki imajo za čudo lep zvok, a molče vpricho naših vsakdanjih skrbi za obstanek, vpricho vrvenja in beganja za uspehom, za ugledom, za kosčkom kruha in strehe, za bogastvom in izobiljem. Kdor je pohojen, je sam kriv in se sam uvrsti v nižjo kategorijo človeških bitij. Mi nimamo ne časa ne volje, da se bavimo z usodo teh ponesrečencev — vsak ima s sabo in zase dovolj brig in dela. In glej, obliče nedeletne Olge Nikolajevne, njeno mučeniško življenje, ki tako resnično teče pred nami, nas iznenada predrami iz brezbriznosti in vse naše usmijenje se zgane nad usodo te nesrečne, še ne osemnajstletne grešnice. Kako lepa in enostavna je izpoved ljubčih src, kako surova in zamotana je realnost! Kdo je kriv? Mi vsi, je odgovoril nekoč Dostojevski, vsak je pred vsemi za vse kriv. Uboga Ol — Ol! Uboga Evdokia Antonovna, ta zlagana ženska, ta zoperna zvodnica! Toda pred grmado njenih podlih pregreh se tli iskrica porazenega človeškega dostojanstva. Ubogi študent Gluhovcov! Kako žal nam je vseh! Kako dobri smo postali, kako sočutni in usmiljeni!

A za koliko časa? Samo med predstavo? Nič ne de. Če bomo pogosto hodili k predstavam, ki nas delajo dobre, se bomo počasi navadili in kar ostali dobri.

Slovinci v Ameriki

V Cairnbrook se je ustril nedavno 57 letni rudar Lovrenc Slivnik, doma iz vasi Rečica pri Bledu. Pokojni se je bil šele nedavno naselil v omenjenem kraju. Kakor poročajo ameriški listi, je prišel iz zapora, kjer je zaradi umora predsedel 15 let ječe. Dan pred samomorom ga je obiskal njegov tovariš Janez Sketkovič, kateremu je Slivnik dejal, da se je naveličal življenja in da zapuša vse svoje imetje njemu. Seveda Sketkovič ni vzel Slivnikovih besed resno, ko je pa prišel drugi dan k njemu, ga je našel mrtvega. V Ameriki Slivnik ni imel sorodnikov.

V slovenski gostilni v Johnstownu so sedeli te dni France Likar, France Lesar in Edvard Suster. Kvartali so in nenadoma je nastal med njimi prepri in pretep, med katerim je Suster udaril Likarja tako močno, da je padel. Likar je sicer takoj vstal in sedel nazaj na stol, toda v naslednjem hipu je omahnil mrtve v naslanjač. Zdravnik je ugotovil, da ni podlegel udarcu, temveč da ga je zadela srčna kap. Kljub temu je policija Sustarja in Lesarja aretirala. Pokojni Likar je bil oženjen in zapustil je tri otroke, pa tudi Suster je oženjen in ima več otrok. Tako sta ostali naenkrat dve rodinji brez rednika.

V Brooklynu je nenadoma umrl Janez Klun. Pokopali so ga 24. septembra. — 25. julija je v kraju Phillips, država Wisconsin, po mučni 6 letni boleznii preminul Frank Retel. Pokojni je bil doma iz vasi Mrtvice pri Krškem, kjer je bil rojen l. 1871. V Ameriki je bival 40 let. Zapustil je ženo, sina in hčerko. — 13. septembra je v Waukeganu, država Illinois, po daljšem bolehanju umrla 63 letna Ana Rep. Pokojna je bila z Vrhnike, v Ameriki je bivala 25 let. Zapustila je moža, 6 sinov in 4 hčerke. — V Chicagu je 12. septembra umrla Antonija Blaž. Zapustila je moža in dve hčerki.

Strašna rodbinska tragedija

Velika Loka, 7. oktobra.

V Korenčku, občina Velika Loka, se je v nedeljo popoldne odigrala strašna rodbinska tragedija. Posestnik France Omahen je ustrelil svojega 27-letnega sina Franceta v trebuh in ga težko ranil.

Posestnik France Omahen in njegov sin se že delj časa nista razumela. Kakor pripovedujejo sosedje, sta se večkrat prepirala, oče je sina celo pretepala. Vsi, ki so vedeli za napeto razmerje, so slutili, da ne bo dobro končalo.

V nedeljo popoldne sta Omahna selila svojega bratrance, oziroma strica iz Bele cerkve v Dobnik. Med potjo se jim je voz prevrnil in iz kurnika je ušlo 12 kosič.

To je dalo staremu Omahnu povod za prepri. Očital je sinu, da je teleban in nerota, da ni pravilno naložil pohištva in drugega imetja na voz in da je samo on kriv, da so kosiči ušli. Beseda je dala besedo, končno je oče pograbil jeza in prisilil je sinu več krepkih zaušnic. Končno se je njegova jeza le poglobila. Pohištvo sta zopet naložila na voz in ga prepeljalo v Dobnik. Nato sta se vrnila domov.

O mraku sta prišla domov, kjer se je oče zopet začel pripravljati. Prerekal se je

seveda zopet zaradi kosič. Sinu se ni zdelo vredno pripraviti se in odgovoril je, da zaradi kosič ni vredno govoriti. Oče je umolknil in odšel v svojo sobo, videti je pa bilo, da se v njem kuha prikrita jeza. V sobi je snel s stene lovsko puško in stopil v vežo. Hčerka, ki sta stali v veži, je dejala, da gre na lov. Hčerki sta slutili nesrečo in sta skušali očeta, ki je bil nekoliko vinjen, zadržati, nesreča je pa hotela, da je ta hip stopil iz svoje sobe z lučjo v roki sin. Ko ga je oče zagledal, je pahnul hčerki od sebe, rekoč: »Zdaj storim tisto, kar sem nameraval!«. Se predno so se otroci zavedli, za kaj gre, je snel z rame puško, pomeril na nič hudega slutečega sina in sprožil. Smrtonenervno ranjen v trebuh se je sin zgrudil.

Sestri sta mu nudili prvo pomoč, snohi je bil ranjenec prepeljan z nekim zasebnim avtom v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje zelo kritično in se je bati, da bo poškodbam podlegel. Orožniki so očeta že aretirali.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 7. oktobra 1930, katoličani: Rožni venec, pravoslavni: 24. septembra, Simon i Tekla.

DANASJNE PRIREDITVE.

Opera: Lohengrin.

Kino Matica: Smej se in plakaj.

Kino Ideal: Vražji reporter.

Kino Ljubljanski Dvor: Povratek srca.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Kuralt, Gosposvetska cesta, Sušnik, Marijin trg.

Iz gledališke pisarne

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Premijera ruske drame. Slavnj Leonid Andreev je napisal dramo pod naslovom »Dni našej žizni«. V slovenskem prevodu, katerega je oskrbel gospod Osep Sest, je naslov temu delu »Mladoletje«. V sredo, dne 7. t. m. se bo po predledku večjih sezon ponovno vprizorilo na našem odru v popolnoma novi zasedbi in novi režiji dramskega ravnatelja g. Pavla Golie. Pred desetimi leti, ko je bilo to delo prvič izvajano na našem odru, je imelo velikansko privlačno silo. Posamezni prizori, ki so izredno čustveni in grede k srcu, so prepleteni s pravo rusko pesmitjo in pojo se znane ruske romane o Večernem zvonu, Dvanajstih razbojnikih, o Dnevih življenja, ki so dali tej igri pravzaprav ime, itd. Dejanje drame se vrši v Moskvi koncem devetega stoletja. Letošnja premijera se vrši za abnoma reda B.

OPERA.

Opozarjamo na nocojšnje gostovanje Marija Šimenca v ljubljanski operi. Odlični gost poje naslovno partijo v Wagnerjevi operi »Lohengrin«. Elso poje ga. Juranič, Telramunela — g. Primožič, njegovo soprogo — ga. Thierry, glasbenika — g. Grba itd. Opero dirigira ravnatelj Polič. Predstava se vrši za abnoma E.

V sredo 8. t. m. se vrši prva repriza Joh. Straussove operete »Vesela vojna«.

Opereta je dosegla pri nedeljski premieri krasen uspeh. Dirigent dr. Švara, režiser g. Povhe. Predstava se vrši za abnoma D.

— V četrtek 9. t. m. se vprizori Borodinova opera »Knez Igor« za abnoma C.

Kongres JŽS

se bo vršil letos v Zagrebu od 12. do 15. oktobra. Program priobčimo jutri, danes samo javljam, da so dovolili dopust vsem, ki se mislijo udeležiti našega kongresa: minister prosvete vsem učiteljem in profesoriam z odlokom št. 36076 za čas od 10. do 16. oktobra; minister trgovine z odlokom št. 29.636 od dne 29. sept. za čas od 12. do 15. oktobra, oba brez uračunavanja potovanja. Minister socialne politike in narodnega zdravja z odlokom št. 17.670 od 4. okt. za čas od 10. do 17. oktobra in prometni minister četrtinsko vožnjo z odlokom št. 17.854 od 16. septembra. Popust velja od 8. oktobra do 20. oktobra. Udeležence kupijo na podlagi legitimacije JŽS polovično karto, ki velja za povratek. — Tajništvo JŽS.

„Smej se in plakaj!“

(Najnovejši vefilm Al Jolsona.)

Danes nam bo v Ljubljani zopet zapel oboževani pevec Broadwaya Al Jolson, katerega ima naša publika v prav dobrem spominu iz nepozabnega filma »Singing Fool«. Poleg Al Jolsona je takrat zelo ugajal tudi mali »Sonny Boy«. No in sedaj nam bosta zopet oba pela, da se nam bo srce smejalo in obenem krčilo in trgalo od jada in bolečin. Pripomniti moramo, da igra v tem filmu mali »Sonny Boy« mnogo večji vlogi kot v prvem filmu in da se v sedanjem filmu »Smej se in plakaj« imenuje »Little Pal«.

V boljše razumevanje publike prinašamo danes eno glavnih popevk, katero poje Al Jolson svojemu malemu sinku Little Palu. Popevka, katero je prevedel v slovenščino naš znani pesnik Mirko Kragelj, se glasi:

Le za te živim, Little Pal,
Le za te trpim, Little Pal,
Da sreče bi rajske sijal ti nasmeh,
Da radost blestela bi v tvojih očeh!
Moj zlati otrok Little Pal,
Dal srečo ti bog Little Pal!
In če sreče te kdaj — bo ožaril smehljaj —
Misli name tedaj, Little Pal!
Little Pal! Glej, moram pred otod,
V daljni svet me pelje moja pot!
V daljino svet me pelje moja pot!
Da besedo zdaj mi, mali mož,
Da naslednik vreden očki boš!
Da boš dober, plemeniti ošal,
Ko bo očka tvoj že v grobu spal...

Besedo imajo naši čitatelji

Slaba znamenja za umetnost

Za ljubitelje starin so krasni časi. Po smrti viteza Strahla v Stari Loki je bila na dražbi, ki je trajala skoraj brez presledka nad mesec dni, razprodana njegova galerija, polna za našo zgodovino umetnosti najznamenitejših slik in za zgodovino sploh prevažnih portretov ter krasnih izdelkov naše stare umetne obrti, sedaj pa že nekaj tednov v Murski Soboti prodajajo slike, dragocen mobilijar, porcelan najsvetlejših mark in veliko biblioteko. Cene so bile na Strahlovi dražbi nizke in je bila ogromna večina predmetov spečana kar po cenilni vrednosti, dosti je pa še ostalo, v Murski Soboti pa razprodaja grof Szapary najredkejšo in najkrajše starinsko hišno oropavo po takih cenah, da bi nova ali faizificirana stala vsaj trikrat toliko. Cene za najpomembnejše predmete so take kot na velesejmu za garniture, ki še daleč niso grofovske. In grofje Szapary so bili med prvimi aristokrati v Evropi, ki so tudi kaj dali na reprezentacijo — v budimpeštanskem muzeju visi celo mala Rafaelova Madonna, ki je v vseh Rafaelovih biografijah zabeležena še kot njihova last. Dosti dinastij se ne more ponašati z Rafaeli, a budimpeštanska Madonna spada med najboljše. Njo navajamo le zato, da lahko čitatelji sklepajo, kakšne slike in hišno opremo imajo Szaparyji, čeprav ni vsega v sohoškem gradu.

Cene so tako bajno nizke, v prvi vrsti zaradi prepovedi izvoza za nas važnih stvari. Prepoved je pa zato, da ostanejo take stvari v državi. Komu naj pa vendar ostanejo, če ni bilo kupcev niti na Strahlovi licitaciji in jih ni v Murski Soboti. Resne interese obeh arkvij lahko seštejemo na prstih ene roke. Sedaj smo pa s prepovedjo in z razprodajami v zaga-ti. Res so nas iz deloma rešili javni in privatni zavodi, pri Strahlu privatna Narodna Galerija in državni ljubljanski muzej, ki kupuje tudi v Murski Soboti poleg siveke banovinske uprave in dvoje-troje drugih interesentov iz Zagreba. Kje so ostali vsi slovenski zbiraki in ljubitelji in zakaj ne izrabijo ugodne prilike? Ljubiteljev je vendar ogromno število in človek bi sodil, da se bodo od vseh strani zgrnili kakor nje na mrhovino, zlasti še, ker lahko računajo na kolosalen dobiček. In jih vendar ni. Seveda, zaradi prepovedi izvoza je ta dobiček precej dvomljiv — ampak, kje so pa potem oni pravi ljubitelji, oni idealisti, ki jim je le za posest umetnin? Podobno je, da jih sploh nima-

mo, bi upravičeno sklepali. Zadeva je pa vendarle morebiti drugačna, saj takih idealistov nekaj poznamo, pri nas je pa že tako, da pravi ljubitelj nima denarja in da nimamo mecenov. Druge potreb, silno nujnih in skelečih potreb imamo toliko, da umetnost ne more priti na vrsto. Sicer pa, kdor ima denar, menda tudi ni idealist. So pač taki časi, da je težko biti idealist ali mecen zaradi splošne gospodarske krize in pa tudi zaradi razburljivih vesti o nestanovitnosti miru. Kako je pa z moderno umetnostjo, nam lahko povedo od Vesela, Jakopiča, Jame pa do najmlajšega brez izjeme vsi naši umetniki.

Tudi moda ni naklonjena slikarstvu. V nedeljo nam je arhitekt ing. Omahen govoril o strojih za stanovanje. Stroji seveda ne rabijo dekoracije, a v tolažbo nam Omahen prorokuje lepše čase, vendar je pa tudi po stenah naših modernih stanovanj, čeprav najpomembnejših lastnikov, že kaj malo slik. Tendence najmodernejših stanovanjske kulture je gola puritanska uporabnost, požlahtnjena k večjem z materijalom in barvo, zato ljudje tudi ne kupujejo več pristnih starih mobilij, pa če so še tako plemenitega sloga — raje imajo te sloge modernizirane. To moderniziranje in odkritje ali zatajeje priznanje tradicije, predvsem pa vedno večje spoštovanje kvalitnega dela so nam pa najsigurnejše jamstvo, da je ožlanjenje za umetnost le prehodni pojav, da je dekadenca le slabost in trpljenje ob prerobenju v večjo in krepkejšo dobo umetnosti še mogočnejši lepota.

A. G.

Razmere na kolodvorski pošti

V naravnost obupnem stanju je ljubljanska kolodvorska pošta. Neprimeren lokal, majhen, za občinstvo komaj par kvadratnih metrov prostora — to je vse prej nego dostojen državni urad. Kaj si mislijo tujci, ki se v oblini meri poslužujejo tega urada? Ali moramo res vse, kar je najslabšega, obesati tujcem na nos. Naj si vendar kdo, ki so mu poverjene te zadeve, ogleda stvar pobližje! Toda obišče naj kolodvorsko pošto bolj sredi meseca, ker si je drugače radi »gneče« v čakalnici sploh ne bo mogel ogledati!

Pa še nekaj! Kolodvorska pošta je zelo frekventirana, poslučuje se je poleg bližnje okolice v znatni meri tudi centrum. Dela pa vedno samo po ena uradnica, ki je preobremenjena in mora preslišati marsikatero pikro opazko, ki je sicer upravičena, toda bi jo moral slišati namesto nje kdo drugi. Stranke moramo seveda čakati

Dnevne vesti

— Dr. Zupančič častni član Matice Srbske. Književni odbor Matice Srbske je izbral za častnega člana Matice Srbske g. Nika Zupančiča, bivšega ministra in ravnatelja etnografskega muzeja v Ljubljani.

— Nov odvjetnik v Ljubljani. V imenik advokatske komore v Ljubljani je bil vpisan dr. Franc Schley s sedežem v Ljubljani.

— Občine Draga, Trava in Osnica prešle pod Čabar. Okrajni glavar v Kočevju je izročil 30. avgusta politično upravo odnosno nadzor nad občinami Draga, Trava in Osnica s formalnim aktom okrajnemu glavarju v Čabru.

— Zdravniški dnevi v Splitu. V nedeljo dopoldne je bil odprt v Splitu ob navzočnosti kraljevega zastopnika komandanta jadranske divizije Jovana Naumovića, ministra narodnega zdravja in socialne politike g. Nikole Preke, bana primorske banovine dr. Iva Tartaglie, zastopnika prosvetnega ministra g. Krstića, predsednika splitske občine Jakše Ratića in drugih odličnih predstavnikov javnosti vseslovenski zdravniški kongres. Kongres je otvoril minister Preka. Popoldne so se odpravili udeleženci na Hvar. Včeraj se je pričelo delo kongresa po sekcijah. Včerajšnji dan je bil posvečen problemu revmatizma, o katerem je predaval prof. dr. Radoničič. Referiral so se prof. Kimla, Ulrich, Eisel, Malinovski in dr. Jovo Popović. Dočim so imeli zdravniški v glavni dvorani predavanja in diskusije, so se zbrali v stranskih prostorih medicinski, ki imajo v okviru kongresa vseslovenske zdravniške zveze svoj kongres. Poleg tega je bil odprt včeraj v Splitu se IV. jugoslovanski kongres družva za operativno medicino.

— Prepoved zahajanja v krmo. Okrajno sodišče v Trzinu je prepovedalo zidarju Francu Ažmanu iz Kovorja zahajati v krmo za dobo dveh let, okrajno glavarstvo v Kamniku pa Josipu Flisu iz Doba za dobo enega leta.

Danes velika premiera!

— Železnica Mitrovica - Kotor. Nedavno je bila imenovana komisija železniških strokovnjakov, da si ogleda teren za novo železniško progo od Mitrovice do Kotora. To bo najzanimivejša, pa tudi najdražja železniška proga v naši državi. Komisija je poslovala 14 dni in proučila je vse varijante za novo železniško progo. Proga Mitrovica - Kotor bo del jadranske proge Beograd - Kotor. Proga Mitrovica-Kotor bo dolga okrog 450 km, stroški bodo znašali nad 2 milijardi dinarjev in gradili jo bodo 4-5 let. Ta proga bo velikega gospodarskega pomena, ker bosta Srbija in Vojvodina zvezani z morjem najkrajšim potom.

— Redno skupščina SPD sklicuje osrednji odbor za nedeljo 26. t. m. v prostorih Celjskega doma. Dnevni red: Od 8. do 10. predstave: Legitimacije delegatov in ugotovitve pooblastil. Razpeložitev zapisnika o zadnji skupščini. Ob 10. uri otvoritev po predsedniku SPD. Poročila delegatov o delovanju in imovinskem stanju osrednjega društva in podružnic v preteklem letu in o delovanju odsekov ter njih prisoja v smislu § 38 a) pravil. Določitev idejnih smernic, ki se dajo celokupnemu društvu za sporedno in uspešno delovanje. Določitev višine članarine in višine prispevkov za upravo, ki naj jih podružnice plačujejo osrednjemu odboru. Volitev nadzornika po § 41. pravil (volijo delegat delegat podružnic). Volitev 5 poverjenikov in 3 nadomestnih poverjenikov podružnic, ki se pošljejo za leto 1930 v širši osrednji odbor (volijo delegati podružnic). Sklepanje o prijavljenih predlogih. Sklepanje informativne opozoritve. Morebitni predlogi, ki jih hočejo podružnice na skupščini postaviti, se morajo osrednjemu odboru pisмено predložiti do 15. t. m.

— »Graf Zeppelin« nad našo državo. Nemški zrakoplov »Graf Zeppelin« nastopi danes daljši polet preko Francije, Italije, Češkoslovaške, Jugoslavije, Bolgarije, Grčije in Turčije. Kdaj bo letel preko naše države in kje ga bomo videli, še ni znano.

— Smrtina kosa. Včeraj je umrla v Ljubljani trafikantinja ga. Marija Dimić, vdova bivšega načelnika Sokola na Taboru in mati nameštice naše tiskarne. Pogreb bo jutri ob 16. v mrtvašnici splošne bolnice. Blag ji spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po večini krajev naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 28, v Skoplju 24, v Beogradu 22, v Sarajevu 21, v Mariboru 20,2, v Zagrebu 19, v Ljubljani 16,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755,6 mm, temperatura je znašala 6 stopinj.

— 22 let v postelji. V petek je v Kostajnici umrla mešarica Jelka Bodič, stara 56 let. Sirota je pred 22 leti ohromela in je morala od takrat ležati. Pred 22 leti je bila v Kostajnici velika poplava, pri kateri je Bodičeva brodirala vodo do pasu in reševala iz hiše, kar se je dalo rešiti. Pri tem se je močno prehladila in kmalu je morala v posteljo, katere ni več zapustila. V soboto so jo ob veliki udeležbi prebivalstva pokopali.

— Samomor lepe zaročenke. 16-letna Marija Sokol iz Siska je bila zaročena s trgovskim pomočnikom Miškulinom, ki bi moral prevzeti obrt njenega, pred tremi meseci umrlega očeta. Zadnje dni je bila nekam potra, toda nihče ni vedel, kaj ji je. Včeraj je ostala Marija sama doma, s njeno je s stene lovsko puško — dvocevko in

se ustrelila naravnost v srce. Miškulin je šel na strel in prišel v sobo, toda našel je nevesto že mrtvo.

— Krvav zločin. V Sv. Klari blizu Zagreba je bil v nedeljo ponoči izvršen krvav zločin, ki ga je zakrivil alkohol. V Mirovičevi gostilni je popivala večja družba, v kateri je bil tudi 28-letni delavec Peter Kos, rojen v vasi Gornji Čehi. Gostje so bili že precej okajeni, ko je prišel v gostilno tamošnji logar Pavel Halama, ki je pripeljal s seboj psa. Ker je pes skakal po sobi in povohal tudi Kosa, je slednji nahučil Halama, češ, naj »kužo« odstrani, sicer ga ubije. To je dalo povod prepiru. Halama je začel psa hujskati na goste. Pes je skočil h Kosu in pograbil njegovo čepico. Ves divji je planil Kos pokonci, skočil k logarju in mu prisolil krepko zausnico. Že se je zdelo, da pride do krvavega pretepa, toda gostilničarju se je posrečilo goste pomiriti. Kosova družba je še naprej popivala, Halama je pa okoli polnoči neopazeno izginil iz gostilne. Kmalu je zapustila gostilno tudi Kosova družba. Prvi je šel Kos. Ko je prestopil prag, je pa nenadoma pobil. Kosovi tovariši so slutili nesrečo in prestrašeni so planili iz gostilne. Našli so Kosa mrtvega s prestreljenim sremem. Halama so orožniki aretirali in izročili sodišču. Mož ni na posebno dobrem glasu in je bil že obsojen na več let ječe, pa tudi o Kosu po vasi ne govorijo nič dobrega. Bil je pijanec in nasilnež, ki je rad izzival prepire in pretepe.

— Pletenine, trikotarje (zimsko perilo), nogavice, rokavice, nalence pri Osvald Debeic, Ljubljana, Pred Skofijo 15. 73-T

Iz Ljubljane

—lj Proti beračenju v Ljubljani. Akcija proti beračenju lepo uspeva. Do sedaj se priglasiло že veliko število hišnih posestnikov, trgovcev in posameznih strank, ki so podpisali izjave za mesečne prispevke. Prihodnji teden bodo prejeli tablice vsi, ki so podpisali izjave. Kdor izjave še ni podpisal, naj to stori čimprej, da se dostavljanje olajša. Hišni posestniki, ki imajo več strank, bodo prejeli še posebne prigrasne pole, katere naj dostavijo vsem strankam v podpis. Prijave sprejema socialno politični urad mestnega magistrata. Tablice pa se dobe pri mestnem knjigovodstvu po Din 5. Najmanjši mesečni prispevek je Din 10.

Al Jolson

toda med podpisniki jih je mnogo, ki znanjo ceniti važnost akcije proti beračenju in prispevajo tudi po 20, 50 in celo nad 100 Din mesečno. Nadlegovanje po beračih bo s to akcijo kmalu prenehalo, res potrebni berači pa bodo preskrbljeni z vsem.

—lj Na Ljubljanski grad in Grajsko planoto je Ljubljana po pravici ponosna in čuda, da nam ga zavidajo tuji zaradi njegovega krasnega razgleda in lege. Ampak kaj pomaga ves ponos in lokalni patriotizem, pri nas je vse po domače — tudi na Gradu. Na primer če pridemo po lepi Osojni cesti mimo Osoj na Grad, je človek naravnost vžičen nad lepoto, ki se razprostira pod njim, razgled je res krasen. Iz zamaknenosti ga pa zdrami smrad po kosteh, smeteh, gnjilosti odpadkih itd. — tik ob cesti je grajsko smetišče. Okoli gradu nas vodi Razgledna steza, z nje je seveda lep razgled, ob nji pa so privatna gnojšča s tistim zloglasnim papirjem, kajti mnogi obiskovalci Gradu ne vedo za grajsko poslopje št. 00, ki je ob južnovzhodni strani gradu brez tega mednarodnega znaka. To si naj zapomnijo tudi oni, ki obiskujejo tisti temni hodnik pred vhomod v stolp, kajti tudi tam je neznošen smrad. Neupoštevani lahko smatrajo ta hodnik za prostor, ki ga uporabljajo poučeni, če ne bo reda — in bo gotovo zaradi tega marsikdo isal drugod vhod v stolp. Pri buffetu ob glavnem drevoredu je kup ruševin, prav za prav ne kup, temveč kamenje, opeka itd. je raztreseno kot bi bil potres — kdove od kod in zakaj! — Vidimo, da je naš ponos upravičen, priporočljiva bi bila še reklama za živahnejši tujski promet na Gradu, da si pridejo ogledat še tuji te naše znamenitosti.

—lj Od Izanške ceste se odcepi cesta proti mestnemu kopalšču ob Ljubljani, ob kateri stoje stare stanovanjske barake. Zemljišče ob cesti je mestno, ki je zdaj parcelirano, nekaj parcel so odkupili stavbeni gospodari, ki si zdaj grade lične lesene hišice, podobne onim v Žuljevi vasi. — Med drugimi si je postavil tu leseno 8x9 m veliko hišo upokojeni nadučitelj Rajko Justin. Hiša ima dve veliki sobi, kuhinjo, predstobo in priklitine v pritličju in dve sobi v podstrešju. Poleg te hiše stoji ograda lesenega doma g. Tomažič N., v katerem bodo tri sobe (ena bo pisarna), kuhinja, kopalnica in priklitine, v podstrešju se predvidevajo sobe in kuhinja. Naslednja stavba je polirja Jurkovića, ki si bo hišo deloma zbetoniral, deloma sezidal z opeko. Hiša bo imela dve veliki sobi, kuhinjo in priklitine. Hiš tu je še več, ki so zrastle pred kratkim iz močvirnatih tal.

—lj Na vogalu Rimske in Bleiweisove ceste adaptirajo bivši lekarniški lokal za delikatesno trgovino in mlekarno. Vzdali bodo nove izločbe, položili novo tla, preslikali prostore itd. Poleg tega lokala v isti hiši, renovirajo tudi stanovanje. — Zelo prav bo prišla tam nova mlekarica ljudem, ker jo že dolgo pogrešajo.

—lj Direkcija državnega rudnika v Ljubljani razpisuje direktno pogodbo za nabavo pribora dveh specialnih nanašalnih trikotnikov in enega komada traka iz jekla v dolžini 2 m. Več je razvidno iz razgleda, ki je nabit na mestni deski.

...tako belo bo postalo
Vaše perilo, če ga
operete z Albus milom.

Kako je v Ljubljani zvečer

Nekaj sličic iz mesta, ko se začne pripravljati na nočni mir ali nemir

Ljubljana, 7. oktobra.

Ljubljana je vedno lepa in zanimiva, posebno še zvečer, ko se razživi po dnevnem mrtvilo. Ljudje zapuščajo službe, delavnice, urade itd. — ter gredo »na lepše« in boljše — ali pa kakor je — tudi na slabše, vrag vedi, kam gredo in kaj je z njimi. Z ljudmi je vedno kriz.

Miklošičeva cesta

je zvečer zelo živahna, v veliki meri najbrž zato, ker je asfaltirana. Znano je namreč, da so se je pred leti ljudje ogibali, ko je bila še blatna vas. Pa ni samo asfalt! Ampak koncerti. Včasih vreči radio tako, da ljudje obstajajo kar nekam prestrašeni. Poslušajo, ker Slovenec je vsestransko vzgled potrpežljivosti. Še bolj resna stvar so gramofoni Miklošičeve ceste — to so koncerti za hvalnozvočno publiko, ki se ji mudi na vlak. Sinoči je bilo mnogo poslušalcev, kakor menda vedno. S svečano resnostjo, ki je podobna nekoliko pobožnosti, so vlekli na ušesa, kar se je pač slisalo. Bili so študentje, delavci, tovarniške delavke in oni, ki prodajajo dolgčas in zija ob vsaki uri in na vsakem kraju. Godba je morala biti gotovo lepa, ker so mnogi pozabili — na vlak. Potem pa je bila dirka, ne vem, če je vlak čakal. Godba je res nekaj silnega za ljudi, kakor pravi tisti reklamni rek za gramofone ali plošče, da pes posluša glas svojega gospodarja, tako ljudje tam obstanejo.

Na kolodvoru

je bil pravi vrvež, delavci in študentje se vračajo ob večerih domov na vse strani naše ožje domovine. Mnogo skrbi imajo hoteljski uslužbenci ob prihodu vlakov. Najprej pridirjajo z vso paro nekateri s hotelskimi avtomobili, nekateri pa s cizami, da sprejmejo event. goste. Konkurenca je huda. Gostje so pa redki, kot bi se bali Ljubljane. Sicer pa ne vem kako je pravzaprav s tujskim prometom v Ljubljani. Da se hoteljski uslužbenci trudijo z vso uslužnostjo, da bi privabili goste — se razume. Nekdo je celo nekoč vabil potnike nekako takole: Hotel ... golaž zastoj, zemlje plačati! — Pravijo, da je bila njegova reklama zelo uspešna — ampak je imela zanj zle posledice: moral je plačati

Smej se in plakaj

Most čez Gradaščico

Ljubljana se ne modernizira le v središču, temveč se kaže njen razmah zlasti na periferiji. Vseposvoda se pojavljajo nove ceste in ulice med modernimi hišami, vilami, zdi se, da smo prestali malomeščansko letargijo ter stopili v tok sodobnosti, v štiraj delu, ustvarjanja in napredka. Velika pridobitev, poleg mnogih drugih del, je nedvomno za Ljubljano nova tramvajska proga, ki jo zdaj grade. Prejšnje čase smo o tej gradnji in podobnih stvareh govorili le ob občinskih volitvah, potem pa je vse nemoteno spalo naprej. Povečanje elektrarne, moderna klavnica, nešteto novih cest, tlakovanje starih cest, zgraditev mnogih stanovanjskih hiš itd., vse to je ogromen korak naprej iz mrtvila, posebno še, ker se je vse to naredilo v tako kratki dobi, dočim je prej dolga leta vse spalo. Marsikaj je bilo prej, kar so si Ljubljanci želeli, da bi bilo drugače, pa niso imeli čisto niti upanja, da bi se jim želje izpolnile. Zdaj pa gre vse nekam mehanično, Ljubljanci se komaj utegnejo čuditi, kako se vse naglo obrača na bolje. Tem veselim znakom napredka zdaj niti več ne posvečamo nobene važnosti, kar naenkrat smo se jih navdili, kakor da je vse to samo ob sebi uveljavljeno.

Med drugim moramo omeniti gradnjo betonskega mostu na Gradaščici pri Groharjevi cesti. Do zdaj je bil na tem kraju lesen mostiček, ki je bil uporabljen le za osebni promet. Ker pa se zadnje čase tudi Trnovo širi in postaja iz predmestja vse bolj mestno z novimi vilami in stanovanjskimi naselji, ki močno preoblikujejo značaj takozv. salate vasi, se je potreba večjega mostu že precej čutila. Ta most, ki bo vezal Trnovo s Mirjem, pa nima premostiti le vijugaste struge toč neregularne Gradaščice, temveč so še druge težkoče. Teren na trnovski strani je namreč približno za tri metre nižji od Mirja. Zato je tudi strm klanec z Groharjeve ceste k staremu mostu tako, da ako bi napravili novi most v višini starega, ki je poleg tega, da je prenizek, še izven smeri Groharjeve ceste — bi bil vzorni promet nemogoč. Zato bo novi most zbetoniran v višini Groharjeve ceste, na trnovski strani bodo po morali teren zvišali. Strugo Gradaščice bodo obenem izravnali, izkopali bodo premočrno novo strugo pri mostu, staro vijugasto pa zasuli.

Na promenadi

tam so pa Ljubljanci doma. Pred pošto, po Selenburgovi in do gledališča po Aleksandrovi — je vsak večer toliko brezskrbnih ljudi, da bi človek mislil, da je Ljubljana raj na zemlji. In tam po glavnem tivoljskem drevoredu je toliko ponosnih glav, ki cikajo na inteligenco, da človek mora misliti, da je Ljubljana prvo kulturno mesto na svetu. Sicer ta kultura nekoliko izgubi na svojem blesku, če človek tiste »otmene« izprehajevalce, ki se nočejo družiti s povprečnimi na ožji promenadi — sledi skrivaj gori izven okrilja svetilnik. To pa ne spada več toliko k stvari. Kratkotrajno, zvečer je na promenadi tako: Selenburgova in del Aleksandrove je promenada »navadnih« občanov, tisti drevored, podaljšek Aleksandrove v Tivoliju, pa je za elito.

V Zvezdi

v parku je bilo precej temno, kavarniški vrt več ne žari med mrak kostanjev. Mnogo klopi je bilo praznih. Trije delavci so večerjali na klopih — mleko iz bližnje mlekarne in kos kruha. Med sencami kostanjev se je smukalo par klavernih postav. Tudi par deklin je promeniralo. Na nekaterih klopih pa so se ljubili — začelo je dihati po jeseni, srca spet cveto.

Da, z ljudmi je križ. Ljubljana zvečer rada molči — šele pozno ponoči nekoliko izpregovori — po policijski uri — prej pa je itak za podoknice prezgodaj.

Spominjajte se slepih!

Danes vsi samo v Elitni kino Matica!

Most bo 16 m širok, kar je izredno mnogo v primeri z ozko strugo, dolg čez vodo, 9 m, to je razstoj med opornikoma, na katerih bo ležalo mostišče, mostna ograja bo pa podaljšana ob nasipu, kjer je zdaj globok levi breg s strugo tako, da bo mostišče pravzaprav 20 m dolgo. Mostišče bo ležalo na dveh opornikih, katerih fundamenti zdaj betonirajo. Največja težava je s fundiranjem. Fundamenti leže 2 m pod višino talne vode, torej v vodi. Zaradi tega jim je bila potrebna leseni piloti. Za vsak opornik so zabili v mehka tla 32 več metrov dolgih borovih pilotov. Zbijanje pilotov se zdi na prvi pogled enostavno, vendar pa ni tako lahko. Četudi je teren mehak, leze pilot počasi v zemljo, nanj tolčejo s težkim zbijalcom — imenovanim »bake« —, katerega mora dvigati zaradi teže več mož. Šele, ko so zabili pilote in naredili okoli fundamentov zagatno steno, ki zajezuje vodo, so začeli betonirati. Betonirajo s suhim betonom zaradi vode, katero sicer črpa iz fundamentov, a je seveda ne morejo dočela odstraniti, kar ima prveleki pritisk in zato tudi močan dotok.

Z vsem delom bodo baje čez poldrugi mesec gotovi.

Most ne bo le solidno zgrajen, temveč so se v načrtu ozirali tudi na njegovo arhitektonsko stran, tako da bo poleg svoje uporabnosti tudi okras tega dela Ljubljane.

Zanimivo je, da Ljubljana gradi obenem dva mostova, kar je razveseljiv znak njenega napredka in delavnosti.

Verjame mu.

— Čuj, prijatelj, morda pa ti veš za kako službo. Najraje bi bil inkasnat ali kaj podobnega. Če pa to ne gre, sem zadovoljen z vsem.

— To ti rad verjamem.

Fant in dekle.

— Poljubi so jezik ljubezni, — pravi on.

— Zakaj pa ne govoriš? — ga vpraša ona.

E. R. G. Brown:

21

Vitez enega dne

Roman

— Bože moj, ali ni to divno? Dejal sem, da moram dobiti to umetnino, zdaj jo pa že imam. Saj sem vedel, da pokazem temu nadutemu domišljavcu, čemu ima človek lakot, ko me je gledal čez ramo, kakor da sem postopaj alih še kaj hujšega.

Peter se je obrnil, kajti čutil je, da se je nekaj za njim zganilo. Videl je, kako se Jeanne izteguje čez eno, gleda nepremično v sobo. Bila je blede, oči so se ji svetile in Peter se je bal, da bi se ne spozabila. Zato ji je položil roko na rame in zašepetal:

— Počakajte!

Jeanne se je zdržnila, vendar pa ni odvrnila pogleda od obeh mož za mizo, kakor da ju hoče hipnotizirati.

— Ali ni ta slika divna, Gibbs? — je ponovil mož z bradico ves navdušen.

— Da, prav čedno delo, — je odvrtil Gibbs milostno. — V vaši zbirki bo šele na pravem mestu.

Mož z bradico je od veselja zaplesal. Z roko je držal gube svoje halje in poskakoval tako, da je bil še bolj podoban splešenemu kozlu. Pri tem je s hrupnim, piščelim glasom nekaj prepeval. Ko je na visoko dvignil eno nogo, da bi udaril z njo ob tla, mu je odletela copata tik mimo Gibbsove glave skozi okno. Plesalec je obstal, zasmajal se je in omahnil ves upeljan na stol.

Gibbs je stopil k oknu in pogledal na vrt.

— Tamle med georginami leži, — je dejal.

— Kaj za to? — je zasopel kozlu podobni mož. — Sam bog ve, da mi takole še ni bilo od kar sem zvedel, da je prohibicijski uradnik ustrelil mojega strica Efraina in da bom podedoval po njem. Gibbs, če bi se vam ta zvijača ne bila posrečila, bi bil znorel. Se svoj živ dan nisem po nobeni stvari tako hrepenel, kakor po tej sliki, ko me je ta plesasti neotesanec tako osorno zavrnil.

— Nu, zdaj jo že imate in treba je samo še urediti denarno vprašanje, — je dejal Gibbs.

— Seveda, seveda! Takoj. Ste imeli s tem kaj stitnosti?

Gibbs se je zasmajal.

— Prav nobenih, čeprav sem že mislil, da je vse izgubljeno. Izgubil sem namreč načrt, katerega ste mi bili dali.

— Kaj pravite! — je vzklil mož z bradico.

— Bil sem nepreviden, — je priznal Gibbs, — toda izkazalo se je, da to nič ne de. Prispel sem v Sandhaven, kakor je bilo dogovorjeno, pa za vse na svetu nisem mogel dobiti sobe. Končno sem moral najeti kočjo — pravo barako tik ob morju.

— Kočo? To je moralo biti drago, a? — je zarenčal mož z bradico.

— Stiri guineje — moral sem jo najeti za štirinajst dni, ker mi je gospodar drugače ni hotel dati. Toda svoj odnoso vaš denar sem dobil zopet nazaj. Bil sem tam eno noč, pa nisem mogel zatisniti očesa, ker je morje preveč šumelo. Pregovoril sem torej drug dan ondotnega krčmarja, da mi je dal sobo in preselil sem se k njemu.

Predno sem pa odšel z obale, sem obesil kočjo nekemu mladiču, ki se je pojavil od nekdaj in iskal stanovanje. Bil je naiven orel, toda plačal je dobro...

No, kaj porečete na to?

— Jaz? Nič, — je odgovoril mož z bradico. — Pripovedujte dalje.

Peter se je nehote zganil in Gibbs je slišal ta ropot. Peter se je za špansko steno komaj premagoval, da ni na ves glas zakričal, da je Gibbs lopov. Nihče, pa naj bo še tako skromen, ne zasluži, da bi ga kdo pred pričami opisal kot naivnega osla. Petru je bilo samo v čast, da ni planil na Gibbsa in ga naučil dostojnosti.

— No, ta osel je torej najel kočjo, jaz sem se pa preselil v krčmo. Namestitev sem opravil to ponoči, ko sem pa začel iskati načrt hiše, katerega ste mi bili dali, ga nisem mogel najti. Potem sem se spomnil, da sem ga pustil na polici v kočji in tako sem se vrnil.

Računal sem, da si pojde fant kaj kupit v vas in mislil sem, da se mi posreči, priti v kočjo in zopet iz nje, predno se vrne. Vpričo njega nisem hotel vzeti načrta, da bi ne mislil, da kaj skrivam pred njim. Toda kočja je bila zaklenjena in baš ko sem hotel zlezi v njo skozi okno, sem začul krik in mladič je dirjal proti meni kakor da je blazen. Morda bi bil lahko ostal in mu natvezil, da sem kaj pozabil, toda tihi hip nisem mislil na to, ker sem bil preveč presenečen. In tako sem rajši pobral sila in kopita, nego da bi se zapletel z njim v prerekanje.

— Hm. Je vas spoznal?

— Ne. Bil je še daleč od mene in bežal sem na vso moč. Ostal sem torej brez načrta in prvi hip sem se bal, da bi ga utegnil ta mladič najti. Potem sem pa spoznal, da bi to ne bila nobena nesreča, ker se ne pozna, da je načrt moj, niti na katero hišo se nanaša. Sicer sem pa pomislil, da bi ne bil vreden počenega groša, če bi ne opravil take malenkosti brez načrta. Napotil sem se torej v Wellbridge brzojaviti vam, da me počakajte danes tu. Zgledal sem se tudi pri poštarju, od katerega sem bil najel kočjo. Povedal sem mu, da sem jo prepustil onemu mladiču, toda on mi je dejal, da jo je že sam znova oddal v najem neki gospodični in da ne gre, da bi jaz razpolagal z njegovo lastnino. Mož se je zelo jezil, toda to me ni prav nič motilo, — je pripomnil Gibbs smejaje. — Dobil sem svoj denar in mislil sem si: Se bosta že kako pomenila. Potem sem se pa vrnil v Sandhaven, kjer sem posetil Bellerbyjeve.

— Kaj? — je vzklil mož z bradico.

— Saj sem moral nekako sondirati teren, mar ne? In lahko vam rečem, da je šlo vse sijajno od rok. Natvezil sem jim, da sem slišal že mnogo lepega o slikah sira Waltera in prosil sem, naj mi jih pokaže. In nisem bil tam še pet minut, ko mi je lady Bellerby stisnila v roko vstopnico za ples, katerega so imeli zvečer doma. Takoj mi je šinila v glavo srečna misel, da mi utegne priti ples prav. Zato sem kupil vstopnico.

— Za koliko? — ga je prekinil mož z bradico osorno.

Gibbs ga je zaničljivo pogledal.

— Za celih pet srebrnih šilingov — za manj ne. In glejte, gospod Hopper, če mislite, da morem opraviti tako delo za pet krajcarjev, se temeljito motite. Zapravlil sem vsega skupaj pet funtov in če se vam zdi to preveč, vzamem to vražjo sliko in jim jo odnesem nazaj, da dobim nagrado, ki bo gotovo razpisana.

Mož z bradico se je te grožnje ustrašil.

— Seveda, seveda. Saj vem. Toda dolarjev mi menda ni treba metati skozi okno, čeprav jih imam čeden kupček. Nekaj za nekaj — to je vse, kar hočem — nekaj za nekaj.

Nov način zdravljenja

Lečenje s pomočjo fizikalnih aparatov z elektriziranim zrakom — Odkritje prof. Dessauerja

Na letošnjem mednarodnem zdravniškem kongresu v Lüttichu, na katerem se je razpravljalo zlasti o fizikalnem lečenju raznih bolezni, so predavali trije frankfurtski učenjaki o novem »fizikalnem čimelju«. Gre za odkritje prof. Dessauerja, ki je s svojimi pomočniki več let eksperimentalno v univerzitetnem fizikalnem inštitutu. Dessauer je opazoval učinke klimatičnih razmer in občutljivosti človeka glede na vremenske in meteorološke prilike v atmosferi in ugotovil, da je v ozračju še neznani fizikalni čimelji, ki ima zdravilno lastnost in je nedvomno v zvezi z zračno elektriko. Doslej so se izjalovili vsi poskusi dognati na naravnih zakonih slonečo zvezo med zračno elektriko in stanjem živih bitij na zemlji. Šele v najnovejši dobi je poskusil prof. Dessauer z različnimi metodami ugotoviti, ali vpliva elektrizirano ozračje na živa bitja na zemlji. Ta problem je proučeval na frankfurtski vseučiliški kliniki tudi prof. Strassburger in sicer že pred leti. Prišel je do prepričanja, da se zrak kot lek proti pojedinim boleznim ne da porabiti.

Predsednik zdravniškega kongresa je navzlic temu čestital frankfurtskim zastopnikom medicinske vede k tem odkritjem, katerih pomen se ne da podcenjevati na polju fizikalnega lečenja in ki vzbujajo nado na večje uspehe v tem pogledu. Ko se je prof. Dessauer

vrnil v Frankfurt, je na mnoga vprašanja odgovoril že točneje. Ko je proučeval vremenske prilike in njihov vpliv na živa bitja, je tudi ugotovil, da je stanje ozračja izpremenljivo, da se menja večkrat čez dan, posebno pa v poedinah letnih časih. Nad Davosom je ozračje docela drugačno, nego nad morjem obalo. S tem je pa tudi rečeno, da zrak v raznih krajih različno vpliva na živa bitja.

Najzanimivejša pojasnila je dal profesor Dessauer glede vpliva vdihavanja elektriziranega zraka na živali in na človeka. Učenjak eksperimentira že od l. 1920. Dejal je, da je trdno prepričan, da se mu bo posrečilo sestaviti fizikalne aparate za lečenje nekaterih bolezni s pomočjo elektriziranega zraka. Že zdaj je preizkusil svojo metodo na nekaterih bolnikih in izkazalo se je, da učinkuje njegovo lečenje približno tako, kakor lečenje v klimatičnih zdraviliščih. Posebno dobro se je baje obnesla njegova metoda pri vseh vrstah motenj krvnega obtoka in iz tega izvirajočih bolezni. Revmatiki čutijo po vdihavanju »negativnih zračnih delcev« v začetku hude bolečine, pozneje pa nastopi reakcija, bolezen se obrne na bolje, krvni pritisk preneha in tudi dihanje postane lažje. V splošnem je treba seveda priznati, da gre za novo metodo, ki še po petih letih ni preizkušena.

Delo pisarniškega uradnika

Uradnik madžarske državne blagajne Georg Szentpetery je izračunal, kako ogromno delo opravi državni pisarniški uradnik od prvega dne službe do trenutka, ko stopi v zasluženi pokoj in začne dobivati krvavo zasluženo pokojnino. Zanimive rezultate svojega truda je objavil v »Pesti Hirlap«.

Mož je prišel po napornem računanju do naslednjih rezultatov:

Če je pisarniški uradnik marljiv, napiše v minuti 30 besed. Dolžina črt poedinih črk v teh 30 besedah znaša pol-drugeter meter. Uradnik dela povprečno 6 ur na dan in 280 dni v letu. V 40 letih službe napiše 362.880.000 besed, kar pomeni, da napravi s peresom 60.480 km dolgo pot, katero bi prehodil dober pešec v treh letih, če bi hodil 60 km na dan. Teh 362.880.000 besed bi zapolnilo 76.160 strani obsegajočo knjigo, na vsaki strani bi bilo 56 vrstic, v vsaki vrstici 90 črk.

Nova krajevna imena v Rusiji

Sovjetska vlada hoče polagoma iztrebiti vse, kar spominja na stare razmere in kapitalistični družabni red. Tako se je spravila tudi na krajevna imena in odpravila je vsa ona, ki so v kakršnikoli zvezi s carskim režimom. Pri izpremembi krajevnih imen so prišla seveda na vrsto najprej večja mesta, kajti manjših krajev je v Rusiji toliko, da bo trajalo še leta in leta, predno bo proces čiščenja tudi v tem pogledu končan. Večja mesta so povedali že dobila druga imena.

Tako se imenuje prejšnji Jekaterinburg Sverdlovsk po znanem boljševiškem prvaku Sverdlovu, Novonikola-

jevsk je zdaj Novosibirsk, Petrograd je že davno Leningrad, Sevastopol je postal kot prestolnica tatarske republike na Krimu Ahiaj, Harkov, ki je prevzel namesto Kijeva vlogo središča Ukrajine, se imenuje zdaj Zinovjevsk po glavnem stebru III. internacionale Zinovjevu.

Zakaj ni šlo

Prof. Piccard in vodstvo Riedingerjeve tovarne, ki je gradila učenjaku ogromen balon, s katerim se je hotel dvigniti 16.000 m visoko, sta izdala skupno poročilo, iz katerega je razvidno, zakaj se je Piccardov načrt izjalovil. Baje je bilo že od začetka znano, da se start balona ne bo posrečil, če bo le količjak pihal veter. Monakovska meteorološka postaja je sporočila, da bo mogoče startati v nedeljo med 6. in 7. uro, če se vreme do 2. ponoči ne spremeni. Balon so razdrli, v nedeljo zgodaj zjutraj so ga pa začeli polniti, ker je bilo vreme lepo. Šele ko so balon napolnili, se je nebo nekoliko pooblačilo in zapihal je veter, ki pa prvotno ni bil tako močan, da bi mogel ovirati start. Pozneje je pa postajal vedno močnejši.

Ko je hotel Piccard kmalu po 8. uri startati, je bil veter že tako močan, da je zanašal balon zdaj sem zdaj tja. Balon, visok 55 m, je potisnil veter v poševno lego tako, da bi se morala kabina pri startu dolgov vleči po tleh, predno bi jo balon dvignil v zrak. Ta nevarnost bi se ne dala odstraniti, tudi če bi bila gondola mnogo boljše ali če bi bilo v balonu nekaj 100 kubičnih metrov več vodika. Veter je namreč neprestano pihal in tiščal gornji del balona navzdol. Start je bil torej nemogoč, če niso hoteli polomiti preciznih naprav v gondoli. Če bi bili hoteli riskirati premetavanje in morebitno poškodovanje in-

strumentov, bi se bil start morda posrečil, toda bil bi brez pomena. Če bi bili startali ob 7. kakor je bilo prvotno določeno, bi bilo šlo najbrže vse gladko. Edina škoda je izguba 2.200 kubičnih metrov vodika, katerega so morali izpustiti.

Grafologija in bolezni

Na kongresu strokovnjakov za seksualne probleme je bil povabljen tudi avstrijski grafolog Arthur Holz. Da spregovori o grafologiji. Holz je dejal, da lahko spoznamo iz pisave ne samo duševno, temveč tudi telesno zdravstveno stanje človeka. Če se splošno zdravstveno stanje bistveno poslabša, se izpremeni tudi pisava. Grafologija je že tako daleč napredovala, da moremo spoznati po pisavi skoro vse notranje bolezni, zlasti bolezni srca in drobjav. Seveda ne more grafolog točno ugotoviti stopnje bolezni, pač pa lahko opozori človeka, na katerega zdravnika naj se obrne. Posebno dobro se spoznajo iz pisave vse živčne in duševne motnje.

Holz trdi, da lahko spoznamo po pisavi otrok in mladostnik, kdaj se prične pri njih puberteta, kajti ob tem času so posebno dostopni škodljivim vplivom, kar se pozna tudi na pisavi. Pisava jasno kaže, jeli seksualnost dotičnega človeka normalna, ali pa se ga čez meje normalnosti. Spoznamo tudi lahko spolne bolezni. Spolno bolni ljudje so navadno nervozni in pokažejo se tudi znaki abnormalnega duševnega stanja. Vse to se pozna na pisavi. Grafologom ljudje ne verjamejo zato, ker je med njimi mnogo šarlatanov, ki s pravimi grafologi nimajo ničesar opraviti.

Bojevitá mamica.

Oče pripoveduje sinčku, kako si barvajo Indijanci obraze, kadar se pripravljajo na vojno. Drugi dan prihitel sinček k očetu in zakliče ves razburjen:

— Papa, pojdi hitro, mamica sedi že pol ure pred zrcalom in se pripravlja na vojno!

Slaba ura.

Papa, ura je padla raz steno. Če bi bila padla malo prej, bi bila zadela mamico.

— Saj sem vedno dejal, da ta ura zaostaja! — zagodrnja oče.

Elegantne obleke

površnike, suknje in vsa v to stroko spadajoča dela izdeluje J. KURILJ, modni salon, Ljubljana, (Turjaški) Novi trg 1. Angleško in češko blago v zalogi.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

SPEDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9. Telefon interurban 2157. 81/T

Nagradna naloga

Teo - Max - Zacharias - Erich

Te besede je treba tako postaviti drugo pod drugo, da dajo začetne črke, citane od zgoraj navzdol, besedo:

»METZ«

Za pravilno rešitev razpisujemo tale-darila:

1. darilo Rmk 2000. — v gotovini; (Rmk je nemška državna marka)
2. darilo Rmk 1200. — v gotovini;
3. darilo oprava za jedilnico;
4. darilo oprava za spalnico;
5. darilo oprava za kuhinjo;
- 6.— 8. darilo 3 fotografski aparati;
- 9.—12. darilo 4 kolesa za dame in gospode;
- 13.—22. darilo 10 radio-aparatov (3-cevni);
- 23.—32. darilo 10 nalivnih peresnikov z zlatim peresom;
- 33.—50. darilo 18 žepnih ur za dame in gospode;
- 51.—80. darilo 30 fotografskih aparatov in veliko število tolažilnih daril la izvršitve.

Vsak, ki nam pošlje pravilno rešitev, dobi eno zgoraj navedenih daril. Vsi predmeti, ki se bodo razdelili, so novi iz tvornice.

Tolažilna darila bomo razdelili sami, glavna darila se bodo pa razdelila pod nadzorstvom katerega tukajšnjih notarjev. Malenkostne stroške za doposlatev daril, trpi pošiljatelj rešitve. Rešitev je treba takoj poslati v zadosti frankiranim pismu in je to za vas neobvezno. Pišite še danes na:

Westdeutsches Exporthaus, Eisemroth (Deutschland) Dillkreis.

Brinje, orehe in zlahtni kostanj nudi jako ceno Ehrenfreund, Sisak. 2580

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkostem želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 58/T

DVA GOSPODA

sprejemam na stanovanje z zajtrkom v sredini mesta s strogo separiranim vhomom in elektr. razsvetljavo. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2600

TRG. POMOČNIKA

z najmanj dveletno prakso v rezanju stekla, ki se vsaj deloma razume tudi v železninski stroki iščem za takoj. Ponudbe na naslov: Hubert Jeras, Crikvenica Hrvatsko Primorje. 2596

STANOVANJE

dveh sob, kuhinje in pritlikin oddam čedni stranki brez otrok, event. z odraslimi s 1. novembrom. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2590

KONTORISTINJO

spretno, iščem za pisarno v Donji Stubici; ne začetnice! Brezhibno dopisovanje v slovenščini, nemščini in srbohrvaščini. Prav razločna pisava! Stenografija. Pisanje na stroj. — Eventualno stanovanje v hiši. Ponudbe, ki jih sestavijo same v vseh treh jezikih z zahtevno plačo, silko in prepisi spriceval priporočeno na: Evgen V. Felner, Zagreb, Jurjevska 31-A.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakmi! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo — Najmanjši oglas 5 Din

GOSTILNO

dobro ideo, vzamem v najem z vsemi pravicami, samica, najraje na deželi ali v kakšnem trgu na Dolenjskem. Tudi Gorenjska ni izključena. Dopise poslati na: Pepca Brinovec, Vase 2, Medvode. 2597

LANZ-LOKOMOBILA

grajena leta 1924., 17/25 HP, 10 Atm., z 12 m² ogrevalne površine, v zelo dobrem stanju, s popolnoma novo pripravo za kurjenje z žagovino (Treppenrostvorfeuerung) ugodno napro daj. Na ogled vsaki čas na žagi graščine Boštanj pri Sevnici. 2589

III. A za obijanje,

kratke za mizarje, oblane za pode — prodaja po zelo nizki ceni

»ILIRIJA«, LJUBLJANA, Dmajska cesta šte. 46. Telefon 2820 in 25—95. 71/T

Antiseptično prepariran
Zaščitni znak
zaupanja
dokazano nedosegljiva!

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lov-ske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar,
Ljubljana, Kongresni trg šte. 9